

NEOVISNI OPERATOR SUSTAVA U BOSNI I HERCEGOVINI

IZVJEŠĆE
O FINANCIJSKOM POSLOVANJU NOSBiH-a
ZA 2021. GODINU

Veljača, 2022. godine

KARAKTERISTIKE FINANCIJSKOG POSLOVANJA NOSBiH-a U 2021. GODINI

Finansijsko poslovanje NOSBiH-a u 2021. godini, pored već standardiziranih troškova i ulaganja, obilježile su sljedeće činjenice:

- Tarifa za rad NOSBiH-a se počela primjenjivati od 01. siječnja, za razliku od prethodnih godina, i to se odmah odrazilo na visinu prihoda.
- Ostvarenje potrošnje i proizvodnje električne energije u 2021. godini je, u odnosu na planske pozicije, bilo veće za oko 7%, odnosno za oko 2%.
- Ukupni troškovi su znatno niži u odnosu na odobrene odlukom DERK-a, što znači da se Uprava prema troškovima odnosila veoma odgovorno.
- Odlukom DERK-a nisu odobrena sredstva za kapitalne izdatke.
- Zbog koronavirusa određene troškovne pozicije su ostvarene znatno ispod planskih vrijednosti.
- Izvršena je ispravka potraživanja od kompanije LE Trading BH d.o.o. Banja Lka na teret rashoda, u iznosu od 2.991.882 KM.
- U skladu sa odlukama DERK-a ruteri za mrežu PCN nabavljeni su putem kreditnog zaduženja.
- Završena je implementacija projekta za sustav SCADA/EMS.

Ako se, po definiciji, uspješnost finansijskog poslovanja mjeri ostvarenjem barem minimalne dobiti (suficita) i održivom likvidnošću, onda se može reći da je NOSBiH u 2021. godini ostvario oba cilja. Dakle, postignuta je uravnoteženost prihoda i rashoda uz značajniji višak prihoda, a zahvaljujući tome, ni u jednom trenutku isplata dospjelih obveza nije dovedena u pitanje.

Iako se finansijsko poslovanje odvijalo u prilično složenim i nepovoljnim uvjetima, što se prije svega odnosi na prilično restriktivnu i nedovoljno stimulativnu tarifu za rad NOSBiH-a, Uprava NOSBiH-a je uložila maksimalne napore kako bi se poslovni procesi odvijali bez većih poteškoća. Postignuti su zavidni rezultati:

- U 2021. godini, ostvaren je suficit, odnosno, višak prihoda nad rashodima u iznosu od 1.433.858 KM, čime je u cijelosti pokriven gubitak iz prethodnih godina, koji je iznosio 1.234.198 KM. Suficit je rezultat većeg prihoda zbog primjene tarife od 01. siječnja i povećane potrošnje električne energije, ali i manjih troškovima te vođenja odgovorne i racionalne finansijske politike. Osim toga, iz tako ostvarenog suficita, odlukom DERK-a je iznos od 341.743 KM iskorišten za plaćanje kreditnih obveza.
- U nabavu opreme i softvera u 2021. godini investirano je 2.983.183 KM, što za prethodne tri godine ukupno prevazilazi iznos od 7,3 milijuna KM.
-

- Postignuti su najpovoljniji uvjeti za kredit namijenjen za kupovinu rutera za mrežu PCN (iznos kredita 395.000 KM; rok otplate 5 godina, fiksna kamatna stopa 2,40%, ukupna kamata 24.095 KM). Kredit će se otplaćivati iz sredstava amortizacije rutera. Osim toga, poduzeto je i niz aktivnosti kako bi se nadležni organi obavijestili o opravdanosti kredita, s ciljem dobivanja suglasnosti, prije svega od Upravnog odbora i DERK-a.
- Uredno su izmirivane sve obveze, kako prema dobavljačima za robe i usluge, tako i one koje se odnose na investicijska ulaganja. Isto tako, otplata svih kredita i kamata (domaćim i inozemnim bankama) odvijala se u skladu s otplatnim planovima, bez ijednog dana kašnjenja. I obveze prema zaposlenicima su izmirivane prema ustaljenim rokovima, u punom iznosu sa svim porezima i doprinosima.

O odluci o tarifi za rad NOSBiH-a u 2021. godini te njenim posljedicama na financijski položaj kompanije, mnogo toga je već rečeno u planskim dokumentima i drugim materijalima, ali podsjećamo na neke ključne odredbe koje su se, nesumnjivo, pozitivno odrazile na poslovanje.

Naime, Odlukom o tarifi broj: 04-28-5-357-42/20 od 29.12.2020. godine utvrđena je nova tarifa za rad NOSBiH-a u iznosu od 0,0057 feniga/kWh, koju plaćaju proizvođači i 0,0783 feniga/kWh, koju plaćaju kupci te, po toj osnovi, i ukupan prihod od 8.940.755 KM, dok je rebalansom utvrđen ukupan prihod u iznosu od 9.020.804. Razlika od 80.049 KM se odnosi na prihode po osnovi amortizacije donacija.

Ukupni rashodi utvrđeni rebalansom manji su od planiranih za 1.289.282 KM i u cijelosti su usklađeni s odobrenim Odlukom DERK-a (8.599.012 KM).

Najznačajniji troškovi koji su rebalansom umanjeni u odnosu na planirane su:

- bruto plaće i naknade zaposlenicima, za 500.000 KM
- troškovi materijala, za 118.000 KM
- troškovi energenata, za 19.000 KM
- održavanje softverskih alata, za oko 160.000 KM
- održavanje opreme, za oko 30.000 KM
- troškovi amortizacije, za oko 126.000 KM
- ostale usluge, za oko 157.000 KM
- troškovi reprezentacije, za 30.000 KM
- financijski troškovi, za 5.000 KM
- putni troškovi za 48.000 KM
- ostali materijalni i nematerijalni troškovi, u ukupnom iznosu od oko 96.000 KM.

Ukupni troškovi koji se financiraju sredstvima koja se prikupljaju iz tarife za rad rebalansom su usklađeni s ukupnim iznosom odobrenim odlukom DERK-a.

NOSBiH svoje finansijsko poslovanje, osim na tarifi za rad, od 2016. godine temelji i na tarifi za sustavnu uslugu.

- *Tarifom za rad NOSBiH-a*, osigurava se prihod koji je u funkciji pokrivanja svih troškova za njegov rad, uključujući i troškove zaposlenika.
- Po osnovi tarife za sustavnu uslugu stječe se prihod koji se koristi isključivo za tržišnu nabavu rezerve kapaciteta sekundarne i tercijarne regulacije, kao i nabavu električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sustavu te kompenzacije neželjenih odstupanja, odnosno, za balansno tržište.

Ukupan prihod NOSBiH-a u 2021. godini, s uključenim prihodom od sustavne i pomoćnih usluga, ostvaren je u iznosu od 111.473.935 KM, dok su ukupni rashodi, s troškovima pomoćnih usluga, iskazani u iznosu od 105.157.022 KM iz čega proistječe da je ostvaren pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 6.316.913 KM, a koji se sastoji od:

- viška prihoda nad rashodima po osnovi tarife za rad, u iznosu od 1.433.858 KM
- viška prihoda nad rashodima po osnovi tarife za sustavnu i pomoćne usluge, u iznosu od 4.883.055 KM.

Sasvim je jasno da NOSBiH ne može postići finansijsku ravnotežu i održavati zadovoljavajuću likvidnost ukoliko mu ne budu odobrene realno ostvarive rezerve iz kojih bi se u toku godine mogli nadoknađivati deficiti u prihodu, osiguravati sredstva neophodna za održavanje likvidnosti, ali i pokrivati određeni izdaci koji nisu predviđeni planom. Balansiranje prihoda, bilo da je u pitanju njegov manjak ili višak, do visine odobrenog, svakako bi se naknadno reguliralo tarifom. Međutim, kako se tarifa utvrđuje jednom godišnje i u toku godine se ne vrši njeno podešavanje, što bi prema članku 23. Metodologije trebalo raditi, te kako nadoknada prihoda kroz tako utvrđenu tarifu traje još godinu dana, ako ne postoje „rezerve“ vrlo je teško održati finansijsku ravnotežu NOSBiH-a.

U nastavku će se sve bilančne pozicije, bilo da se uspoređuju s planiranim ili rebalansiranim, jedinstveno iskazivati terminom „planirane“, jer i finansijski plan, kao i njegov korektivni dokument rebalans, predstavljaju jedinstven planski dokument.

Finansijski rezultat s uključenim prihodima i rashodima od tarife za rad te sustavne i pomoćnih usluga

<i>Naziv</i>	<i>Ostvareno 2016.</i>	<i>Ostvareno 2017.</i>	<i>Ostvareno 2018.</i>	<i>Ostvareno 2019.</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
Ukupni prihodi	75.626.552	73.504.387	69.088.081	77.709.192	76.579.837	111.473.935
Ukupni rashodi	65.886.700	68.457.157	79.870.341	79.227.855	73.633.588	105.157.022
Višak prihoda/rashoda	9.739.852	5.157.230	-10.782.260	-1.518.663	2.946.249	6.316.913

Finansijski rezultat samo na osnovu rada NOSBiH-a

<i>Naziv</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Finansijski plan za 2021.</i>	<i>Po odluci DERK-a za 2021.</i>	<i>Rebalans fin.plana za 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
Ukupni prihodi	7.885.150	12.836.907	8.940.755	9.020.804	10.099.686
Ukupni rashodi	8.684.815	9.887.924	8.599.012	8.598.642	8.665.828
Višak prihoda/rashoda	-799.665	2.948.983	341.743	422.162	1.433.858

Prihodi u 2021. godini ostvareni po osnovi tarife za rad iznose 9.544.339 KM i veći su za 603.584 KM u odnosu na odobrene odlukom DERK-a, što je posljedica primjene tarife za rad NOSBiH-a za 2021. godinu od 01. siječnja i povećanja potrošnje i proizvodnje električne energije. Ostali prihodi iznose 555.347 KM.

Odlukom su utvrđeni i ukupni rashodi u iznosu od 8.599.012 KM. Iz ovako ukupno odobrenog prihoda i ukupnih rashoda proistječe da nisu predviđena sredstva za finansijske rezerve kojima bi se, u slučaju nelikvidnosti, mogli pokriti gubici. Jedino su odobrena dodatna sredstva za plaćanje kreditnih obveza u iznosu od 341.743 KM.

Mora se naglasiti da ovako odobrene bilančne veličine od početka nisu bile održive jer nisu uvažavale realne potrebe rada NOSBiH-a, prije svega se to odnosi na rashodovne veličine.

Uprava NOSBiH-a je restriktivnom finansijskom politikom i mjerama štednje većinu troškovnih pozicija uspjela staviti pod kontrolu i njihovo ostvarenje se kretalo u okviru iznosa predviđenih odlukom o tarifi za rad NOSBiH-a, dok za pojedine finansijske pozicije nije mogla primijeniti restriktivne mjere, budući da bi izostanak ulaganja u održavanje pojedinih softverskih sustava neminovno doveo do ozbiljnog poremećaja u radu NOSBiH-a, prije svega u tehničko-tehnološkom smislu.

Usporedo sa svim redovnim poslovnim aktivnostima, 2021. godinu karakterizira i završetak implementacija projekta SCADA/EMS koji se financira kreditom EBRD-a. Sve investicijske i kreditne aktivnosti sadržane su u posebnom izvješću.

Financijski rezultat samo na temelju sustavnih i pomoćnih usluga

<i>Naziv</i>	<i>Ostvareno 2016.</i>	<i>Ostvareno 2017.</i>	<i>Ostvareno 2018.</i>	<i>Ostvareno 2019.</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
<i>Ukupni prihodi</i>	68.230.141	66.189.373	62.184.885	70.416.662	68.694.687	101.374.249
<i>Ukupni rashodi</i>	58.697.335	61.473.349	72.148.926	71.190.740	64.948.772	96.491.194
<i>Višak prihoda/rashoda</i>	9.532.806	4.716.024	-9.964.041	-774.077	3.745.914	4.883.055

Prihod prikupljen po osnovi tarife za sustavnu uslugu koristi se isključivo za tržišnu nabavu rezerve kapaciteta sekundarne i tercijarne regulacije, kao i nabavu električne energije za pokrivanje gubitaka u prijenosnom sustavu te za kompenzacije neželjenih odstupanja prema susjednim regulacijskim područjima. Po ovoj osnovi, u promatranom je razdoblju iskazan pozitivan saldo od 4.883.055 KM. Iskazani višak prihoda nad rashodima po osnovi sustavne i pomoćnih usluga te debalansa bi iznosio 7.867.228 KM, ali je on manji za 2.984.173 KM, što je posljedica evidentiranja ispravke vrijednosti potraživanja od kompanije LE Trading BH d.o.o. Banja Luka na teret rashoda. Ocjena je da bi pozitivan saldo između prihoda i rashoda, odnosno, suficit od pomoćnih usluga trebao kontinuirano iznositi najmanje 5 do 6 milijuna KM, čime bi se osigurala likvidnost balansnog tržišta. To također upućuje na zaključak da je postojeća tarifa za sustavnu i pomoćne usluge u iznosu od 0,5188 feninga/kWh, koja je bila u primjeni tijekom 2021. godine, bila prilično izbalansirana.

NOSBiH je i u 2021. godini suočen s visokim potraživanjem od Aluminijs d.d. Mostar, koje je na dan 31.12.2021. ukupno iznosilo 3.166.714 KM, po osnovi sustavne i pomoćnih usluga i debalansa. Ovdje posebno ističemo da je Uprava NOSBiH-a tijekom 2019. godine poduzela sve radnje u skladu sa zakonskom regulativom i Ugovorom o preuzimanju i reprogramu duga br. OPU-IP 738/2018, od 20.12.2018. godine, postignutim između kompanija Al Trade d.o.o. Mostar, Aluminijs d.d. Mostar i NOSBiH-a, kako bi se navedena potraživanja naplatila. U tom smislu NOSBiH je podnio mjenice UniCredit banke za naplatu potraživanja od Aluminijs, ali mjenice je banka vratila NOSBiH-u, uz obrazloženje da se Aluminij d.d. Mostar nalazi u postupku finansijske konsolidacije. Odlukom Vlade Federacije BiH postupak finansijske konsolidacije Aluminijs je produžen do 31.12.2023. godine i dok on traje prinudnu naplatu nije moguće pokrenuti. Navedena potraživanja su u 2020. godini knjigovodstveno ispravljena na teret rashoda.

NOSBiH je u 2021. godini suočen i s visokim potraživanjem od kompanije LE Trading BH d.o.o. Banja Luka, koji na dan 31.12.2021. iznosi ukupno 2.984.173 KM, po osnovi sustavne i pomoćnih usluga i debalansa. Uprava NOSBiH-a je tijekom 2021. godine poduzela sve radnje u skladu sa zakonskom regulativom te Ugovorom o reprogramu i izmirenju duga i redovnom plaćanju tekućih obveza br. OPU-IP 1509/21, od 27.09.2021. godine, postignutim između kompanije LE Trading BH d.o.o. Banja Luka i NOSBiH-a, kako bi se navedena

Izvešće o financijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

potraživanja naplatila. U tom smislu NOSBiH je u 2021. godini po osnovi tog ugovora naplatio prvu ratu u iznosu od 285.131 KM, bankovnu garanciju u iznosu od 221.000 KM, te podnio mjenice Novoj banci a.d. Banja Luka za naplatu potraživanja od kompanije LE Trading. Status naplate ovih potraživanja je neizvjestan. Navedena potraživanja su u 2021. godini knjigovodstveno ispravljena na teret rashoda.

U okviru pomoćnih usluga, uspješno se ostvaruje i Sporazum Bloka SHB (Slovenija-Hrvatska-BiH) o zajedničkoj tercijarnoj rezervi, kao i Sporazum o isporuci energije tercijarne regulacije (PTRE) sa EMS-om i CGES-om na granici BiH-Srbija, odnosno BiH-Crna Gora te se uredno izmiruju međusobne obveze. Podsjećamo, primjenom ovih sporazuma, NOSBiH može nabavljati el. energiju od ELES-a i HOPS-a (SHB Blok) te EMS-a i CGES-a, za potrebe tercijarne rezerve i isporučivati je u EE sustav BiH, a elektroprivreda koja je prouzročila pogrešku će to platiti nakon što joj NOSBiH ispostavi fakturu.

BILANCA STANJA
na dan 31.12.2021. godine

<i>Grupa konta</i>	<i>Pozicija</i>	<i>Iznos po odbitku ispravke vrijednosti</i>	
		<i>Stanje na dan 31.12.2020.</i>	<i>Stanje na dan 31.12.2021.</i>
	AKTIVA		
	A. OSNOVNA IMOVINA	11.730.780	14.744.351
00	Nekretnine, postrojenja i oprema	11.374.591	14.286.034
01	Nematerijalna stalna sredstva	203.374	302.986
02,03	Dugoročni plasmani i potraživanja	146.229	146.229
04	Biološka imovina		
05	Ulaganja u nekretnine		
06	Stalna sredstva namijenjena prodaji		
08	Dugoročna razgraničenja	6.586	9.102
	B. TEKUĆA (OBRTNA) SREDSTVA	20.250.520	41.801.652
10	Novac i novčani ekvivalenti	8.682.398	15.553.151
11,12	Kratkoročni plasmani i potraživanja	771.329	2.998.716
	- potraživanja po osnovi tarife	-	-
	- potraživanja za pomoćne usluge	46.264	2.066.271
	- potraživanja od kupaca za ITC i dražbe	712.284	931.654
	- ostala potraživanja	12.781	791
13	Zalihe	33.098	4.606
14	Ulazni porez (PDV)	1.267.610	1.594.846
18	Kratkoročna razgraničenja	9.496.085	21.650.333
	- razni razgraničeni troškovi	83.874	85.527
	- troškovi osiguranja	3.962	6.713
	- razgraničenja za ITC i dražbe	363.138	2.066.135
	- obračunati prihod za rad NOSBiH-a	903.257	1.089.906
	- obračunati prihod za pomoćne usluge	8.141.554	18.395.175
	- ostala razgraničenja	299	6.876
	UKUPNO AKTIVA (A+B)	31.981.300	56.546.003

Izješće o financijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

PASIVA			
	C. TRAJNI IZVORI	7.671.706	13.988.619
200	Trajni izvori	1.649.278	1.649.278
201	Rezerve		
202	Neraspoređeni višak prihoda	6.456.961	12.773.874
203	Neraspoređeni višak rashoda	-434.533	-434.533
204	Revalorizacijske rezerve		
	D. DUGOROČNE OBVEZE	9.788.489	8.908.602
21	Dugoročne financijske obveze	9.181.341	8.011.190
28	Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	607.148	897.412
	E. KRATKOROČNE OBVEZE	14.521.105	33.648.782
30	Kratkoročne obveze	8.083.100	13.850.020
	-obveze prema dobavljačima u zemlji	266.377	977.392
	-obveze prema dobavljačima u inozemstvu	1.364.418	2.120.845
	-obveze prema dobavljačima za pomoćne usluge	5.817.052	10.141.212.
	-obveze za bruto plaće i naknade radnicima i dr.	450.101	461.665
	-obveze za naknade UO i Savjetodavnom vijeću	16.317	15.882
	-ostale obveze	168.835	133.024
31,32	Kratkoročne financijske obveze	3.183.318	1.532.240
34	Obveze za PDV	148.022	768.069
38	Kratkoročna razgraničenja i rezerviranja	3.106.665	17.498.453
	-razgraničeni rashodi po osnovi tarife za rad	5.018	10.723
	-razgraničeni rashodi po osnovi pomoćnih usluga	2.137.256	15.015.170
	-razgraničeni rashodi po osnovi ITC i dražbi	739.494	2.190.576
	-ostali razgraničeni rashodi	6.080	6.213
	-odloženi prihod po osnovi granta EBRD-a	32.056	74.383
	-odloženi prihod po osnovi donacije CROSSBOW	17.640	90.760
	-odloženi prihod po osnovi donacije TRINITY	157.000	81.254
	-odloženi prihod po osnovi donacije FARCROSS	10.000	20.000
	-odloženi prihod po osnovi donacije SCADA	2.061	6.857
	-ostala kratkoročna razgraničenja	60	2.517
	UKUPNO PASIVA (A+B+C)	31.981.300	56.546.003

ANALIZA BILANCE STANJA NA DAN 31.12.2021. godine

Bilanca stanja, po definiciji, predstavlja presjek cjelokupne imovine jedne kompanije na određeni dan. S jedne se strane iskazuju sredstva (aktiva), naspram obveza i kapitala (pasiva), s druge strane, i one moraju biti potpuno uravnotežene.

Bilanca stanja, dakle, predstavlja osnovu za sagledavanje financijske snage i sposobnosti kompanije. U bilanci stanja NOSBiH-a je pregled aktive i pasive na dan 31.12.2021. koji je uspoređen s istim datumom prethodne godine.

U bilanci stanja, osim obveza i potraživanja nastalih iz redovnog rada NOSBiH-a, obuhvaćene su i one iz procesa sustavne i pomoćnih usluga, kao i višak prihoda po toj osnovi, čime se višestruko uvećava aktiva, kao i njeni izvori, iskazani u pasivi.

AKTIVA

Iskazana stanja osnovne imovine (stalnih sredstava) na kraju obračunskog razdoblja (31.12.2021.) predstavljaju, zapravo početna stanja na dan 01.01.2021. te novonabavljena sredstva u toku obračunskog razdoblja, što uključuje i sredstva u pripremi, s obračunom ispravke vrijednosti (amortizacijom) na godišnjoj razini, kao i avanse za nabavu sredstava.

Ukupna aktiva NOSBiH-a na dan 31.12.2021. godine, po sadašnjoj vrijednosti, iznosi 56.546.003 KM i povećana je za oko 24,5 milijuna, u odnosu na stanje iz usporednog razdoblja 2020. godine.

Struktura aktive	31.12.2020.	%	31.12.2021.	%
1. osnovna imovina	11.730.780	37	14.744.351	26
2. kratkotrajna imovina	20.250.520	63	41.801.652	74
UKUPNO	31.981.300	100	56.546.003	100

U strukturi aktive, vrijednost osnovne imovine iznosi 14.744.351 KM, s udjelom od 26%, dok kratkotrajna, tekuća sredstva, u iznosu od 41.801.652 KM, sudjeluju sa 74%.

Evidentno je da je u 2021. godini povećana vrijednost osnovne imovine u odnosu na usporednu, 2020. godinu, što je posljedica nabave opreme za sustav SCADA. U istom razdoblju je povećana vrijednost kratkotrajne imovine, zbog većih novčanih sredstava, te porasta potraživanja za pomoćne usluge uzrokovanih dostavom faktura za proces FSKAR u siječnju 2022. godine, za posljednja 4 mjeseca 2021. godine.

1. Strukturu osnovne imovine u ukupnom iznosu od 14.744.351 KM čine:

a)	materijalna sredstva	14.256.697
b)	nematerijalna sredstva	302.986
c)	nekretnina i oprema u pripremi i dati avansi	29.337
d)	dugoročni plasmani, potraživanja i razgraničenja	155.331

a,b) **Materijalna i nematerijalna sredstva** (14.256.697 KM+302.986 KM) su sva sredstva u funkciji kojima raspolaže NOSBiH, uključujući i novonabavljena koja su stavljena u funkciju do 31.12.2021. godine. Ulaganja u investicije, kao i njihovi izvori, detaljno su analizirani u Izvešću o investicijama.

c) Na poziciji „**nekretnine i oprema u pripremi i dati avansi**“, 31.12.2021. iskazan je iznos od 29.337 KM, a odnosi se avans za materijalna stalna sredstva (avans za softver za automatizaciju prelaska rada IT sustava sa glavnog na rezervni centar).

d) Na poziciji „**dugoročni plasmani, potraživanja i razgraničenja**“ iskazan je osnivački kapital za kompaniju SEE CAO u iznosu od 78.233 KM. U skladu sa Sporazumom o osnivanju kompanije SEE CAO svaki od sedam osnivača ove dražbene kuće uplatio je po

40.000 EUR na ime „osnivačkog kapitala“. Osim toga, na ime osnivačkog kapitala Centra za koordinaciju sigurnosti (SCC), uplaćeno je 67.996 KM, dok se na razgraničenjima (9.102 KM) iskazuju troškovi koji se odnose na 2022. godinu i to za održavanje stalnih sredstava (2.975 KM) i troškovi usluga (6.127 KM).

2. **Kratkotrajna imovina** iskazana u aktivi bilance stanja iznosi ukupno 41.801.652 KM

Njenu strukturu, prije svega, čine:

	<i>KM</i>	<i>%</i>
2.1. novčana sredstava na blagajni i transakcijskim računima (bez pomoćnih usluga)	273.769	0,6
2.1.1. transakcijski račun pomoćnih usluga	15.279.382	36,6
2.2. kratkoročni plasmani i potraživanja	932.446	2,2
2.2.1. kratkoročna potraživanja od pomoćnih usluga	2.066.271	4,9
2.3. zalihe	4.606	0,1
2.4. ulazni PDV	265.089	0,6
2.4.1. ulazni PDV po osnovi pomoćnih usluga	1.329.757	3,2
2.5. kratkoročna razgraničenja	3.255.157	7,8
2.5.1. kratkoročna razgraničenja-pomoćne usluge	18.395.175	44,0
Ukupno:	41.801.652	100,0

Vidljivo je da u strukturi kratkotrajne imovine dominiraju novčana sredstva s približno 37%, te kratkoročnim razgraničenjima po osnovi sustavne i pomoćnih usluga koja sudjeluju s približno 44%, dok se ostatak nalazi u ostalim potraživanjima, kratkoročnim razgraničenjima, zalihama i PDV-u.

2.1 Strukturu novčanih sredstava čine:

	KM
- blagajna	3.622
- glavni transakcijski račun	64.917
- račun investicija	17.111
- računi ITC-a, SEE CAO-a, EMS-a,	12.530
- račun CROSSBOW	16.525
- račun TRINITY	81.302
- račun FARCROSS	77.762
UKUPNO:	273.769
- račun pomoćnih usluga	15.279.382
SVE UKUPNO:	15.553.151

U strukturi novčanih sredstava, na dan 31.12.2021. zatečena sredstva iz redovnog poslovanja NOSBiH-a, (blagajna, glavni i investicijski račun) iznosila su 85.650 KM, dok su u ostatku od 12.530 KM sredstva ITC mehanizma i dražbi, koja će biti prenijeta Elektroprijenosu BiH, te sredstva od sustavne i pomoćnih usluga, u iznosu od 15.279.382 KM. Grant sredstva

Izvješće o financijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

projekata CROSSBOW, TRINITY i FARCROSS iznose 16.525 KM, odnosno 81.302 KM i 77.762 KM i ona se mogu koristiti samo namjenski.

2.2 *Kratkoročni plasmani i potraživanja (2.998.716 KM)* na dan 31.12.2021. odnose se na:

- potraživanja od kupaca za redovno poslovanje	-
- potraživanja od kupaca za pomoćne usluge	2.066.271
- potraživanja od kupaca za ITC i dražbe	931.654
- ostala potraživanja	791
UKUPNO:	2.998.716

- Potraživanja od kupaca za redovno poslovanje čine potraživanja od kompanija Aluminij d.d. Mostar, u iznosu 3.617.289 KM i kompanije LE Trading BH d.o.o. Banja Luka, u iznosu od 2.991.882 KM – za koja su, u istom iznosu, izvršene ispravke vrijednosti.
- Potraživanja od kupaca za pomoćne usluge, u ukupnom iznosu od 2.066.271 KM, odnose se na potraživanja od kompanije Petrol BH Oil Company (28.191 KM), te potraživanja od kompanije JAO (2.038.080 KM).
- Potraživanja po osnovi ITC mehanizma te dražbi, kako za PDV od Elektroprijenosa, tako i za dražbe koje su obavili SEE CAO i EMS, iznose ukupno 931.654 KM.
- Ostala potraživanja od 791 KM odnose se na potraživanja po osnovi datih avansa (496 KM), više plaćenih obveza (241 KM) te ostala potraživanja (54 KM).

2.3 *Zalihe*, iskazane u iznosu od 4.606 KM, odnose se na rezervne dijelove za klimauređaje.

2.4 *Ulazni PDV*, u iznosu od 1.594.846 KM, odnosi se na PDV za fakture iz prosinca (9.148 KM) koje su dostavljene nakon 31.12.2021. godine, a financiraju se iz tarife za rad, kao i na fakture ITC i dražbe (255.941 KM) te za pomoćne usluge i debalans (1.329.757 KM).

2.5 *Kratkoročna razgraničenja*, u ukupnom iznosu od 21.650.333 KM, odnose se na fakture koje su evidentirane do 31.12.2021. godine, a trošak, u vrijednosti 92.240 KM, će biti obračunat u 2022. godini, zatim na prihod, obračunat u iznosu od 21.551.216 KM (fakture izdate u siječnju 2022, a odnose se na promet koji je ostvaren u prosincu 2021. godine) te ostala razgraničenja, na koja otpada 6.876 KM:

	KM
- obračunati/fakturirani prihod od kupaca za rad NOSBiH-a	1.089.906
- obračunati/fakturirani prihod od kupaca za sustavnu i pomoćne usluge	18.395.175
- razgraničenja za ITC i dražbe	2.066.135
- razgraničene troškove osiguranja	6.713
- razgraničene troškove održavanja stalnih sredstava	3.570
- održavanje sustava SCADA	45.743
- razni razgraničeni troškovi	36.214
<i>održavanje licence Microsoft</i>	24.948
<i>održavanje licence Fortigate</i>	4.230

Izveštće o finansijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

<i>održavanje licence Veritas</i>	3.655
<i>usluga dostavljanja podataka na transparency platformu - FSKAR</i>	2.221
<i>ostali razgraničeni troškovi</i>	1.160
- ostala razgraničenja	6.876
UKUPNO:	21.650.333

PASIVA

Pasiva (izvori sredstava) je potpuno uravnotežena sa aktivom i na dan 31.12.2021. godine iznosila je 56.546.003 KM. Strukturu izvora sredstava (pasivu) čine trajni izvori te dugoročne i kratkoročne obveze, s uključenim pomoćnim uslugama.

<i>Red. br.</i>	<i>Struktura pasive</i>	<i>Iznos KM</i>	<i>%</i>
1.	Trajni izvori	13.988.619	25
2.	Dugoročne obveze	8.908.603	16
3.	Kratkoročne obveze	33.648.782	59
	UKUPNO	56.546.003	100

1. Trajni izvori odnose se na:

	KM
1.1. trajni kapital NOSBIH-a	1.649.278
1.2. nepokriveni višak rashoda nad prihodima iz ranijih godina (tarifa za rad)	-1.234.198
1.3. iskazani višak prihoda nad rashodima (tarifa za rad) 31.12.2021.	1.433.858
1.4. <i>neraspoređeni višak prihoda iz ranijih godina (sist. i pom. usluge)</i>	7.256.626
1.5. <i>iskazani višak prihoda nad rashodima (sist. i pom. usluge 31.12.2021.)</i>	4.883.055
Ukupno:	13.988.619

Na dan 31.12.2021. iskazan je višak prihoda nad rashodima u visini od 6.316.913 KM i to iz bilančnih pozicija koje se odnose na tarifu za rad NOSBiH-a, u iznosu od 1.433.858 KM, te sustavnu i pomoćne usluge, u vrijednosti 4.883.055 KM.

2. Dugoročne obveze, koje su na dan 31.12.2021. iznosile 8.908.602 KM odnose se na:

- dugoročne finansijske obveze	8.011.190 KM
- dugoročna razgraničenja i rezerviranja	897.412 KM

Specifikacija dugoročnih finansijskih obveza:

Red. br.	Dugoročne finansijske obveze	Iznos KM
1.	Dugoročni kredit <i>Raiffeisen Bank</i> (ug. br. 5053/17)	1.329.952
2.	Dugoročni kredit <i>Raiffeisen Bank</i> (ug. br. 04625/21)	283.083
3.	Dugoročni kredit EBRD (ug. br. 47324)	6.398.155
	UKUPNO	8.011.190

Dugoročne finansijske obveze odnose se na ostatak kredita čiji iznos je utvrđen nakon reklasifikacije tekućeg dospjeća po otplatnom planu.

Specifikacija dugoročnih razgraničenja i rezerviranja:

Red. br.	Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	Iznos KM
1.	Odloženi prihod po osnovi granta EBRD-a (ug. br.C35157/1137/6578)- poslovna zgrada	206.489
2.	Odloženi prihod po osnovi granta EBRD-a (ug. br.C35157/1137/6578)- oprema	16.083
3.	Odloženi prihod po osnovi granta EBRD-a (ug. br.C35157/1137/6578)- SKADA	371.578
4.	Odloženi prihod po osnovi donacije Siemens Austria - sustav SCADA	47.426
5.	Odloženi prihod po osnovi novčanih donacija - CROSSBOW (<i>Grant Agreement br. 773430</i>)	197.960
6.	Odloženi prihod po osnovi novčanih donacija – FARCROSS (<i>Grant agreement br. 246320</i>)	57.876
	UKUPNO	897.412

Na dugoročnim su razgraničenjima iskazana sredstva po osnovi donacija za udio u međunarodnim projektima CROSSBOW i FARCROSS, u vrijednosti 255.836 KM, kao i sredstva granta EBRD-a (Ug.br. C351757/1137/6578) za poslovnu zgradu, opremu i sustav SCADA kao odloženi prihod, u iznosu od 505.332 KM. Inače, okvirni iznos ovih sredstava po ugovoru je 781.413 KM i do 31.12.2021. je povučeno 742.342 KM, koliko je predviđeno za konzultantske usluge vezane za realizaciju kredita EBRD br. 47324. Osim toga, na ovoj poziciji je evidentiran i iznos 47.426 KM koji se odnosi na donaciju kompanije Simens Austria za opremu koja je sastavni dio sustava SCADA.

S obzirom da su sredstva stavljena u funkciju, grant će se iskazivati u „prihodima od donacije“ te „amortizaciji“ u istim godišnjim iznosima, sve dok traje amortizacijski vijek zgrade, odnosno, sustava SCADA, za koje je grant osiguran.

3. **Kratkoročne obveze** koje na dan 31.12.2021. godine iznose 33.648.782 KM odnose se na:

Red. br.	Kratkoročne obveze	Iznos KM
1.	Kratkoročne obveze	3.708.808
2.	<i>Kratkoročne obveze - pomoćne usluge</i>	<i>10.141.212</i>
3.	Kratkoročne finansijske obveze	1.532.240
4.	Obveze za PDV	768.069
5.	Kratkoročna razgraničenja i резервисања	2.483.283
6.	<i>Kratkoročna razgraničenja i rezerv. - pomoćne usluge</i>	<i>15.015.170</i>
	UKUPNO	33.648.782

Obrazloženje kratkoročnih obveza:

Kratkoročne obveze u iznosu od 13.850.020 KM obuhvaćaju:

Red. br.	Kratkoročne obveze	Iznos KM
1.	Obveze prema dobavljačima	3.098.237
2.	Kratkoročne obveze-pomoćne usluge	10.141.212
3.	Obveze za bruto plaće i naknade radnicima i dr.	461.665
4.	Obveze za naknade UO i Savjetodavnom vijeću	15.882
5.	Ostale obveze	133.024
	UKUPNO	13.850.020

- **Obveze prema dobavljačima** čine obveze prema dobavljačima u zemlji, u iznosu od 977.392 KM i obveze prema dobavljačima u inozemstvu, u iznosu od 2.120.845 KM. Obveze prema dobavljačima u zemlji se odnose na obveze prema Elektroprijenosu, po osnovi dražbi SEE CAO (931.652 KM) te prema kompanijama: SWORD SECURITY (4.865 KM), Sarajevogas (1.879 KM), Triglav osiguranje (1.866 KM za osiguranje imovine), Adriatik osiguranje (osiguranje zaposlenika), Alem sustav (11.694 KM), Termoinžinjering (3.609 KM), Unis telekomunikacije (11.900 KM - obračunska baza podataka), MTEL (1.238 KM - za usluge interneta i telefona), Proteam (1.585 KM - zaštita od požara), Redeks d.o.o. Banovići (147 KM - materijal za bife), BH Telecom (1.991 KM), HIFA D.O.O. Tešanj (355 KM - gorivo), Elektroprivreda RS (938 KM - el.energija), Eronet (395 KM), KJKP Rad (328 KM), Logosoft (269 KM za internet link).

Obveze prema inodobavljačima se odnose na: ENTSO-E (138.278 KM, za održavanje TNA softvera) Elektroenergetski kordinacijski centar (5.867 KM), Siemens (2.079.998 KM za isporučenu opremu za sustav SCADA) te na obveze za financiranje kompanija SCC-a (24.448 KM) i SEE CAO (10.531 KM).

- **Kratkoročne obveze – pomoćne usluge**, u iznosu od 10.141.212 KM, odnose se na obveze prema dobavljačima za pomoćne usluge, debalans i gubitke (ERS - 6.888.937 KM, LE Trading - 19.675 KM i JAO - 3.232.600 KM).
- Iznos od 461.665 KM čine **obveze za bruto plaće i naknade** koje su obračunate za prosinac, a isplaćene u siječnju 2022. godine, što se odnosi i na naknade UO i SV, obračunate za prosinac (15.882 KM), a isplaćene u mjesecu siječnju 2022. godine.
- **Ostale obveze**, u iznosu od 133.024 KM, se odnose na obveze po kamataama za kredit EBRD-a, u iznosu od 132.395 KM, te obveze po osnovi ugovora o djelu (628 KM).

Kratkoročne finansijske obveze, u iznosu od 1.532.240 KM, odnose se na tekući dio dugoročnih finansijskih obveza (kredita) koje, prema MRS-u 1 (paragraf 51-56), dospijevaju za izmirenje u roku kraćem od 12 mjeseci. Ove obveze se odnose na otplatu rata dugoročnih kredita Raiffeisen banke, u iznosu od 352.114 KM, otplatu rate kredita EBRD-a (1.179.265 KM) kao i tekući dio dugoročnih obveza prema BH Telecomu, u iznosu od 695 KM i Eronetu 166 KM.

Obveze za PDV iznose 768.069 KM, što se odnosi na PDV za mjesec prosinac (713.990 KM), koji dospijeva za plaćanje do 10. siječnja te na obračunate, a nedospjele obveze za PDV po osnovi naknadno izdanih (poslije 10.01.2022.) knjižnih zaduženja (54.079 KM).

Kratkoročna razgraničenja i rezerviranja, u iznosu od 17.498.453 KM, najvećim dijelom su fakture za pomoćne usluge koje se odnose na prosinac, a stigle su u siječnju 2022. godine (15.015.170 KM), zatim fakture za ITC od Elektroprijenosa (1.761.476 KM) i od EMS-a (429.100 KM), kao i razgraničeni rashodi (dobavljači) za rad NOSBiH-a (19.454 KM) te sredstva grantova i donacija (odloženi prihodi), u iznosu od 273.253 KM.

Koeficijent likvidnosti

Ako se likvidnost, odnosno, platežna sposobnost, promatra kroz odnos kratkoročne imovine i kratkoročnih obveza ($41.801.652 : 33.648.782 = 1,24$), može se zaključiti da je opća likvidnost u promatranom razdoblju bila zadovoljavajuća, odnosno, da su 31.12.2021. ukupne kratkoročne obveze bile u cijelosti pokrivene realnim sredstvima.

Međutim, koeficijent trenutačne likvidnosti promatran kroz odnos novčanih sredstava, naspram kratkoročnih obveza ($15.553.151 : 33.648.782$) je 0,46, što znači da 100 KM iskazanih kratkoročnih obveza na dan 31.12.2021. ima trenutačno novčano pokriće sa 46 KM.

BILANCA USPJEHA
Za razdoblje od 01.01.2021. do 31.12.2021. godine

Red. br.	Pozicija	IZNOS	
		Ostvareno 01.01.-31.12.2020.	Ostvareno 01.01.-31.12.2021.
	PRIHODI		
1.	Članarina		
2.	Prihodi iz budžeta		
3.	Humanitarni prihodi		
4.	Prihodi od vlastite djelatnosti	76.119.522	110.922.270
5.	Ostali prihodi	460.315	551.664
	A. UKUPNO PRIHODI	76.579.837	111.473.934
	RASHODI		
1.	Materijal i energija	145.041	167.750
2.	Usluge	63.230.093	95.262.523
3.	Plaće i ostala primanja zaposlenika	3.971.034	4.009.736
4.	Amortizacija	1.081.280	1.122.516
5.	Financijski troškovi	359.088	396.546
6.	Putni troškovi	27.488	24.180
7.	Porezi i doprinosi koji ne ovise o rezultatima	21.523	28.107
8.	Ostali rashodi	4.798.041	4.145.663
	B. UKUPNO RASHODI	73.633.588	105.157.021
	<i>Višak prihoda</i>	2.946.249	6.316.913
	<i>Višak rashoda</i>		

Poslovni rezultat NOSBiH-a formira se po principu sučeljavanja prihoda i rashoda. U razdoblju od 01.01. do 31.12.2021. godine ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 111.473.934 KM, a sastoji se od:

- prihoda od sustavne, pomoćnih usluga i debalansa, u iznosu od 101.374.249 KM
- prihoda po osnovi tarife za rad, u iznosu od 9.544.339 KM
- prihodi po osnovi kamata 3.683 KM
- ostalih prihoda, u iznosu od 80.430 KM i
- prihoda od projekata, u iznosu od 471.233 KM.

U istom razdoblju ukupni rashodi ostvareni su u iznosu od 105.157.021 KM, a čine ih:

- rashodi od pomoćnih usluga i debalansa, u iznosu od 96.491.194 KM
- rashodi koji se financiraju iz tarife za rad, u iznosu od 8.194.594 KM i
- rashodi po osnovi projekata, u iznosu od 471.233 KM.

Takav odnos ukupno ostvarenih prihoda i rashoda rezultirao je viškom prihoda nad rashodima koji je iznosio 6.316.913 KM. Ovakav pozitivan finansijski rezultat se sastoji od:

- viška prihoda nad rashodima po osnovi tarife za rad, u iznosu od 1.433.858 KM
- viška prihoda nad rashodima po osnovi tarife za sustavnu i pomoćne usluge, u iznosu od 4.883.055 KM.

S obzirom da se u obrascima godišnjeg obračuna (bilanci stanja i bilanci uspjeha) iskazuju ukupan prihod i ukupni rashodi koji se stječu po dvije različite tarife i namjene te da se prihod od sustavne i pomoćnih usluga može koristiti samo namjenski, za tržišnu nabavu rezervi kapaciteta regulacije i balansiranja sustava, a da se troškovi poslovanja financiraju isključivo iz prihoda od tarife za rad NOSBiH-a, to će se u nastavku izvješća analizirati samo bilančne pozicije koje proistječu iz tarife za rad NOSBiH-a.

Dakle, izvješće će se bazirati samo na ostvarenom ukupnom prihodu od 10.099.686 KM i ukupnim rashodima od 8.665.828 (za rad NOSBiH-a).

USPOREDNI PREGLED POZICIJA BILANCE USPJEHA
(bez sustavne i pomoćnih usluga – samo po tarifi za rad NOSBiH-a)

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan za 2021.</i>	<i>Po odluci DERK-a tarifa za 2021.</i>	<i>Rebalans za 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
1.	Prihodi od osnovne djelatnosti (tarife)	7.423.365	12.756.858	8.940.755	8.940.755	9.544.339
2.	Ostali prihodi	32.355	80.049	-	80.049	84.113
3.	Prihod CROSSBOW	296.326	-	-	-	318.401
4.	Prihod TRINITY	110.951	-	-	-	152.832
5.	Prihod FARCROSS	22.153	-	-	-	-
A	UKUPNO PRIHODI	7.885.150	12.836.907	8.940.755	9.020.804	10.099.685
1.	Troškovi materijala	52.842	227.500	110.000	110.000	59.579
2.	Troškovi energenata i komunalni troškovi	92.199	139.000	130.000	120.000	108.171
3.	Usluge	1.448.035	2.292.918	1.827.241	1.916.218	1.755.501
4.	Bruto plaće i naknade zaposlenika	3.582.679	4.100.000	3.538.925	3.600.000	3.598.637
5.	Amortizacija	1.061.484	1.183.706	1.183.706	1.056.924	1.063.128
6.	Financijski troškovi	359.088	537.000	537.000	532.000	396.546
7.	Putni troškovi	18.010	86.000	70.000	38.000	24.180
8.	Ostali porezi i takse	20.722	68.000	61.500	55.000	27.361
9.	Ostali troškovi	1.620.325	1.253.800	1.140.640	1.170.500	1.161.491
B	UKUPNO TROŠKOVI iz tarife	8.255.385	9.887.924	8.599.012	8.598.642	8.194.594
10.	Troškovi CROSSBOW	296.326	-	-	-	318.401
11.	Troškovi TRINITY	110.951	-	-	-	152.832
12.	Troškovi FARCROSS	22.153	-	-	-	-
	UKUPNO SVI TROŠKOVI	8.684.815	9.887.924	8.599.012	8.598.642	8.665.827
	<i>Višak prihoda nad rashodima</i>	-	2.948.983	341.743	422.162	1.433.858
	<i>Višak rashoda nad prihodima</i>	-799.665	-	-	-	-

U ovoj je tablici prikazana struktura te usporedni pregled ostvarenih prihoda i rashoda u odnosu na planirane i rebalansirane, odnosno, odobrene Odlukom o tarifi za 2021. godinu, kao i u odnosu na ostvarenje iz istog razdoblja prethodne, 2020. godine, bez sustavne i pomoćnih usluga.

STRUKTURA UKUPNOG PRIHODA OSTVARENOG U 2021. GODINI

Ukupno planirani prihod NOSBiH-a za 2021. godinu je 12.836.907 KM, dok je rebalansom procijenjen na 9.020.804 KM, a godišnji prihod od tarife za 2021. godinu, utvrđen Odlukom DERK-a, iznosio je 8.940.755 KM. U okviru prihoda odobrenog Odlukom DERK-a je i iznos od 341.743 KM, namijenjen za otplatu kreditnih obveza.

Prihodi su stjecani :

- po osnovi tarife za rad NOSBiH-a, u iznosu od 9.544.339 KM
- po drugim osnovama, u iznosu od 84.113 KM i
- po osnovi projekata, u iznosu od 471.233 KM.

Ostvareni prihod stjecan samo po osnovi tarife za rad je veći za približno 603.000 KM ili 6,7% u odnosu na odobren Odlukom DERK-a za 2021. godinu. To je posljedica povećanja potrošnje i proizvodnje električne energije.

Struktura prihoda:

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Financ. plan 2021.</i>	<i>Po odluci DERK-a tarifa za 2021.</i>	<i>Rebalans fin.plana 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
1.	Prihodi po osnovi tarife	7.423.365	12.756.858	8.940.755	8.940.755	9.544.339
2.	Prihodi od kamata	1.470	-			3.683
3.	Prihodi od refundacija	806	-			6.876
4.	Prihodi od grantova	22.289	20.661		20.661	25.709
5.	Prihodi od donacija	429.430	59.388		59.388	471.233
6.	Ostali prihodi	7.790	-			47.845
	UKUPNO	7.885.150	12.836.907	8.940.755	9.020.804	10.099.685

Prihod po osnovi tarife za rad NOSBiH-a ostvaren je u iznosu od 9.544.339 KM. Inače, on je proizvod količine električne energije koju su proizvođači injektirali u mrežu prijenosa, odnosno energije koju su preuzeli kupci te pripadajućih tarifa od 0,0057 i 0,0783 f/kWh.

Prihod od kamata iskazan je u iznosu od 3.683 KM i stečen je po osnovi zateznih kamata za kašnjenja u plaćanju kupca, kompanije LE Trading.

Prihodi od refundacija se odnose na prihode po osnovi naknada za bolovanja i ostvareni su u iznosu od 6.876 KM.

Prihodi od grantova, u iznosu od 25.709 KM, odnose se na grant EBRD-a za konzultantske usluge vezane za implementaciju projekta rekonstrukcije poslovne zgrade i nabavu novog sustava SCADA/EMS i TK. U istom iznosu je iskazana protustavka u rashodima, na poziciji amortizacije, tako da ova sredstva nemaju utjecaja na finansijski rezultat.

Prihodi od donacija, u iznosu od 471.233 KM, čine iskorištena sredstva stečena po osnovi istraživačkih projekata CROSSBOW (318.401 KM) i TRINITY (152.832 KM), koje financira Europska komisija. U istom iznosu je iskazana protustavka u rashodima tako da ova sredstva nemaju utjecaja na finansijski rezultat.

Ostale prihode, u iznosu od 47.845 KM, čine prihodi po osnovi sudske presude u korist NOSBiH-a (3.795 KM) te prihodi po osnovi sudjelovanja u raspodjeli dobiti SEE CAO (44.050 KM).

Naplata po osnovi fakturiranja tarife za rad NOSBiH-a

U 2021. godini kupcima je po osnovi tarife za rad fakturirano ukupno 11.166.877 KM (s PDV-om). Od ukupno fakturiranog iznosa, naplaćeno je 10.073.520 KM ili oko 90%. Međutim, ukupan priljev novčanih sredstava u obračunskom razdoblju iznosi 10.976.848 KM. U ovaj su priljev uključena naplaćena potraživanja (dug) iz prethodne 2020. godine (fakture za tarifne kupce za prosinac).

U toku 2021. godine naplata je, od većine kupaca, bila sasvim uredna (plaćali su u valutnim rokovima). Izuzetak je kompanija LE Trading, čiji dug po osnovi tarife za rad na dan 31.12.2021. godine iznosi 3.381 KM.

ANALITIČKI PREGLED TROŠKOVA

<i>Red. br.</i>	<i>Naziv</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
1.	Uredski materijal	3.784	9.000	6.000	3.183
2.	Materijal za održavanje čistoće	8.561	10.000	4.000	3.688
3.	Ostali utrošeni materijal i rezervni dijelovi za održavanje opreme i vozila	2.371	143.500	70.000	27.651
4.	Troškovi rezervnih dijelova za SCADA/EMS i TK	15.063	25.000	-	-
5.	Nabava stručne literature i časopisa	1.519	5.000	2.000	1.391
6.	Troškovi ostalog uredskog materijala	14.970	22.000	15.000	14.452
7.	Troškovi sitnog inventara i autoguma	6.554	12.000	10.000	9.214
8.	Ostali razni materijalni troškovi	20	1.000	500	-
I	Troškovi materijala (1 do 8)	52.842	227.500	110.000	59.579
9.	Troškovi el. energije	64.039	90.000	85.000	80.813
10.	Troškovi goriva	7.589	20.000	10.000	7.575
11.	Troškovi vode	2.176	4.000	3.000	2.047
12.	Troškovi grijanja	18.395	25.000	22.000	17.736
II	Troškovi energenata i komunalni trošk. (9 do 12)	92.199	139.000	120.000	108.171
13.	Usluge održavanja opreme	58.630	107.300	77.800	71.502
14.	Usluge održavanja sustava SCADA/EMS i TK	274.456	275.000	275.000	274.456
15.	Usluge održavanja softverske opreme	396.522	729.514	569.814	525.061
16.	Usluga povezivanja na platformu IGCC u Transnetu BW	-	40.000	-	-
17.	Usluge za informacijsku (cyber) sigurnost	-	68.000	46.000	44.285
18.	Usluge financiranja kompanije SEE CAO	137.677	139.000	127.000	126.378
19.	Usluge financiranja koordinacijskog centra SCC	291.419	303.154	303.154	293.375
20.	Troškovi zakupnine	1.217	122.000	122.000	41.086
21.	Troškovi reprezentacije	31.560	70.000	40.000	34.033
22.	Troškovi reklame i WEB prezentacije NOSBiH	1.512	3.000	2.500	518
23.	Usluge platnog prometa i bankovne provizije	52.928	60.000	60.000	82.201
24.	Troškovi kredita EBRD-a	7.823	8.000	8.000	7.823

Izvešće o financijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

25.	Telekomunikacijske i poštanske usluge	40.622	50.000	50.000	42.015
26.	Usluge revizije financijskih izvješća	5.950	5.950	5.950	5.950
27.	Usluge stručnog usavršavanja i konzalting	11.527	56.000	14.000	15.135
28.	Usluge izrade studija	8.976	80.000	60.000	30.254
29.	Troškovi regulatorne naknade	70.000	80.000	80.000	80.000
30.	Usluge objavljivanja oglasa	3.149	6.000	5.000	4.548
31.	Ostale usluge	54.067	90.000	70.000	76.882
III	Ukupno usluge (13 do 31)	1.448.035	2.292.918	1.916.218	1.755.501
32.	Bruto plaće i naknade zaposlenika	3.582.679	4.100.000	3.600.000	3.598.637
IV	Bruto plaće i naknade zaposlenika	3.582.679	4.100.000	3.600.000	3.598.637
33.	Amortizacija	1.061.484	1.183.706	1.056.924	1.063.128
V	Amortizacija ukupno	1.061.484	1.183.706	1.056.924	1.063.128
34.	Kamate i ostali financijski troškovi	69.696	99.983	110.000	56.100
35.	Kamate na kredit EBRD-a 47324	267.059	410.017	395.000	318.124
36.	Troškovi osiguranja	22.333	27.000	27.000	22.322
VI	Kamate i premije osiguranja (34 do 36)	359.088	537.000	532.000	396.546
37.	Dnevnice i putni troškovi u zemlji i inozemstvu	18.010	86.000	38.000	24.180
VII	Putni troškovi	18.010	86.000	38.000	24.180
38.	Ostali porezi, takse, naknade i druge dažbine	4.182	40.000	35.000	10.680
39.	Poseban porez za poticanje rehabilitacije invalida	2.850	8.000	5.000	2.961
40.	Poseban porez za zaštitu od elem. nepogoda i vod. naknade	13.690	20.000	15.000	13.720
VIII	Ostali porezi i takse (38 do 40)	20.722	68.000	55.000	27.361
41.	Članarine udruženjima (ENTSO-E) i druge članarine	861.661	916.000	922.500	905.025
42.	Naknada za povremene i privremene poslove (ugovor o djelu)	12.747	19.800	15.000	10.852
43.	Naknade Upravnom odboru i Savjetodavnom vijeću	166.353	180.000	167.000	164.168
44.	Ostali rashodi	484.280	133.000	61.000	56.336
45.	Rashodi utvrđeni iz ranijih godina	95.285	5.000	5.000	25.111
IX	Ostali rashodi (41 do 45)	1.620.325	1.253.800	1.170.500	1.161.491
	UKUPNO TROŠKOVI (iz tarife)	8.255.385	9.887.924	8.598.642	8.194.594
46.	Troškovi CROSSBOW	296.326	-	-	318.401
47.	Troškovi TRINITY	110.951	-	-	152.832
48.	Troškovi FARCROSS	22.153	-	-	-
	UKUPNO SVI TROŠKOVI	8.684.815	9.887.924	8.598.642	8.665.827

ANALIZA OSTVARENIH TROŠKOVA

Planirani troškovi za 2021. godinu prvotno su iznosili 9.887.924 KM, dok su rebalansom utvrđeni u iznosu od 8.598.642 KM, što je umanjeње za 1.289.282 KM.

Opseg rashoda za 2021. godinu, kako ga je predvidio DERK, iznosio je 8.599.012 KM. Dakle, kao što se može vidjeti, ukupni su rashodi utvrđeni rebalansom u cjelini usklađeni s rashodima predviđenim u Odluci o tarifi za 2021. godinu.

Ostvareni rashodi za 2021. godinu, koji se financiraju iz tarife za rad, iznose 8.194.594 KM i manji su u odnosu na rebalans plana (8.598.642 KM) i u odnosu na tarifu za 2021. godinu (8.599.012 KM) za približno 400.000 KM.

Treba istaknuti da su ukupni rashodi veći i iznose 8.665.828 KM – zato što su ih nominalno povećali rashodi od projekata CROSSBOW i TRINITY, za 471.233 KM, ali oni nemaju utjecaja na finansijski rezultat, jer su po ovom osnovu u istom iznosu iskazani i prihodi.

Analitičko obrazloženje troškova

I Troškovi materijala

<i>Red. br.</i>	<i>Naziv</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
1.	Uredski materijal	3.784	9.000	6.000	3.183
2.	Materijal za održavanje čistoće	8.561	10.000	4.000	3.688
3.	Utrošeni ostali materijal i rezervni dijelovi za održavanje opreme i vozila	2.371	143.500	70.000	27.651
4.	Troškovi rezervnih dijelova za SCADA/EMS i TK	15.063	25.000	-	-
5.	Nabava stručne literature i časopisa	1.519	5.000	2.000	1.391
6.	Troškovi ostalog uredskog materijala	14.970	22.000	15.000	14.452
7.	Troškovi sitnog inventara i autoguma	6.554	12.000	10.000	9.214
8.	Ostali razni materijalni troškovi	20	1.000	500	-
	<i>Ukupni troškovi materijala</i>	<i>52.842</i>	<i>227.500</i>	<i>110.000</i>	<i>59.579</i>

Skupina troškova koji imaju karakter *materijalnih* ostvarena je u iznosu od 59.579 KM, što je 54% planirane godišnje dinamike. Ostvarenje ovih troškova je znatno niže zato što nisu ostvareni troškovi „rezervnih dijelova za UPS uređaje“ u iznosu od 32.000 KM. Postupak nabave nije okončan u 2021. godini, zbog žalbi ponuđača, tako da će ovi rezervni dijelovi teretiti troškove poslovanja u 2022. godini.

II Troškovi energenata i komunalni troškovi

<i>Red. br.</i>	<i>Naziv</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
9.	Troškovi el. energije	64.039	90.000	85.000	80.813
10.	Troškovi goriva	7.589	20.000	10.000	7.575
11.	Troškovi vode	2.176	4.000	3.000	2.047
12.	Troškovi grijanja	18.395	25.000	22.000	17.736
	<i>Ukupno</i>	<i>92.199</i>	<i>139.000</i>	<i>120.000</i>	<i>108.171</i>

Troškovi svrstani u skupinu energenata i komunalnih rashoda, ostvareni su u iznosu od 108.171 KM, što je oko 90% planirane godišnje dinamike. Značajne uštede su ostvarene na poziciji „troškovi goriva“, zbog smanjenog broja putovanja uzrokovano pandemijom koronavirusa.

Izvešće o financijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

III Usluge

Red. br.	Naziv	Ostvareno 2020.	Plan 2021.	Rebalans 2021.	Ostvareno 2021.
13.	Usluge održavanja opreme	58.630	107.300	77.800	71.502
14.	Usluge održavanja sustava SCADA/EMS i TK	274.456	275.000	275.000	274.456
15.	Usluge održavanja softverske opreme	396.522	729.514	569.814	525.061
16.	Usluga povezivanja na platformu IGCC u Transnetu BW	-	40.000	-	-
17.	Usluge za informacijsku (cyber) sigurnost	-	68.000	46.000	44.285
18.	Usluge financiranja kompanije SEE CAO	137.677	139.000	127.000	126.378
19.	Usluge financiranja SCC-a	291.419	303.154	303.154	293.375
20.	Troškovi zakupnine	1.217	122.000	122.000	41.086
21.	Troškovi reprezentacije	31.560	70.000	40.000	34.033
22.	Troškovi reklame i web prezentacije NOSBiH	1.512	3.000	2.500	518
23.	Usluge platnog prometa i bankovne provizije	52.928	60.000	60.000	82.201
24.	Troškovi kredita EBRD-a	7.823	8.000	8.000	7.823
25.	Telekomunikacijske i poštanske usluge	40.622	50.000	50.000	42.015
26.	Usluge revizije financijskih izvješća	5.950	5.950	5.950	5.950
27.	Usluge stručnog usavršavanja i konzalting	11.527	56.000	14.000	15.135
28.	Usluge izrade studija	8.976	80.000	60.000	30.254
29.	Troškovi licence i regulatorne naknade	70.000	80.000	80.000	80.000
30.	Usluge objavljivanja oglasa	3.149	6.000	5.000	4.548
31.	Ostale usluge	54.067	90.000	70.000	76.882
	Ukupno	1.448.035	2.292.918	1.916.218	1.755.501

Skupina troškova, koja imaju karakter usluga ostvarena je u iznosu od 1.755.501 KM, što je 92% planirane godišnje dinamike. Svi su troškovi iz ove skupine niži i u odnosu na iznose odobrene Odlukom DERK-a. U skupini usluge posebno valja istaknuti neke od njihovih osobitosti:

13. Planirani godišnji iznos za održavanje opreme je bio 77.800 KM. Na ovoj troškovnoj skupini iskazano je 71.502 KM, što je oko 92% godišnjeg planiranog iznosa. Uštede su postignute skoro na svim pozicijama vezanim za održavanje opreme.

Troškovi održavanja opreme podrazumijevaju:

Red. br.	Opis	Ostvareno 2020.	Plan 2021.	Rebalans 2021.	Ostvareno 2021.
1.	održavanje IT sustava (2 tel.,centrale i IP oiprema)	25.120	30.000	30.000	30.000
2.	održavanje UPS-a i dizel agregata	5.980	6.000	6.000	5.980
3.	održavanje UPS-a u novim serverskim salama	-	3.000	3.000	2.750
4.	održavanje vozila	6.968	10.000	9.000	5.538
5.	održavanje klimatizacije u serverskim salama-glavni i rezervni centar (klima uređaji Vertiv)	5.990	6.000	6.000	5.990
6.	održavanje klimatizacije u	1.450	1.600	1.600	1.584

Izveštaje o finansijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

	serverskoj sali u Pofalićima (obični klima uređaji)				
7.	održavanje ostale opreme ¹⁾	2.108	16.500	5.000	1.550
8.	održavanje sustava ventilacije, grijanja i klimatizacije	2.280	3.000	3.000	2.301
9.	održavanje sustava slabe struje u glavnom i rezervnom centru	5.490	6.000	6.000	6.284
10.	održavanje vatrogasnih aparata	-	700	700	852
11.	održavanje toplotne pumpe	-	1.500	1.500	850
12.	održavanje registrafona	-	5.000	-	
13.	održavanje nekretnina	3.244	18.000	6.000	7.824
	Ukupno:	58.630	107.300	77.800	71.502

¹⁾ Odnosi se na održavanje servera, telekomunikacijske opreme, računalne opreme, pisača i kopiraparata, uredskog namještaja i dr.

14. Za održavanje operativne funkcije sustava SCADA/EMS i TK planirani godišnji iznos od 275.000 KM bio je utvrđen na bazi važećeg ugovora i ostvaren je u iznosu od 274.456 KM.

15. Značajna softverska oprema koja je stavljena u funkciju i koristi se kao alat za osnovnu djelatnost NOSBIH-a, uglavnom se ne bi mogla ni koristiti bez njenog održavanja, prije svega ažuriranja i nadogradnje (update, upgrade). U ovu kategoriju je, dakle, uključeno održavanje softvera s rokom do godinu dana koje, bez obzira što je nekada u pitanju i nadogradnja, prema MRS-u, ima karakter troška, a ne investicije. Za godišnje održavanje softverskih alata rebalansom je smanjen planirani iznos sa 729.514 KM, što je bio optimum za siguran rad, na 569.814 KM.

Godišnji iznos za održavanje softvera ostvaren je u vrijednosti od 525.061 KM, što predstavlja 92% rebalansom utvrđenog godišnjeg iznosa.

Strukturu ovih usluga prije svega čine:

Red. br.	Opis	Ostvareno 2020.	Plan 2021.	Rebalans 2021.	Ostvareno 2021.
1.	Softver AMR	26.404	30.000	27.000	26.404
2.	Licenca za Microsoft OS	65.140	66.000	66.000	65.863
3.	Održavanje obračunske baze podataka	18.410	-	-	-
4.	Godišnje produženje licence za antivirus	4.887	6.000	6.000	4.334
5.	Godišnje održavanje licence za Fortigate	3.847	8.000	8.000	7.903
6.	Godišnje održavanje licence za Backup Exec	1.560	5.500	5.500	5.160
7.	Godišnje održavanje softvera ASPEN	4.519	4.000	4.000	3.570

Izješće o financijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

8.	Održavanje softvera ESS, softvera za pom.usluge i Transparency	122.044	122.044	122.044	122.044
9.	Održavanje softvera PSS	36.132	37.000	37.000	34.911
10.	Održavanje TNA-sve faze	23.470	23.470	23.470	23.470
11.	Održavanje softvera TNMS		47.000	-	-
12.	Održavanje za OPDM/ECP/EDX		17.700	-	-
13.	Održavanje softvera Intel paralel studio	2.098	2.100	2.100	-
14.	Korištenje verifikacijske platforme (dio PEVF)	31.576	30.000	52.000	44.247
15.	Održavanje platformi ENTSO-E za koordinirano planiranje isključenja (OPC) i kratkoročnu provjeru adekvatnosti (STA)	44.765	229.000	185.000	156.592
16.	Usluge dostavljanja podataka na platformu Transparency-financijsko poravnanje neželjenih odstupanja FScar	-	12.500	12.500	12.568
17.	Usluga dostave i obrade podataka o atmosferskom pražnjenju, kao i njihovo automatsko koreliranje sa ispadima visokonaponskih dalekovoda	-	50.000	-	-
18.	Usluge dostave podataka prognozirane jačine i smjera vjetra, pritiska i temperature, na mikrolokacijama budućih vjetroparkova	-	20.000	-	-
19.	Održavanje elektronskog dispečerskog dnevnika	8.312	15.000	15.000	14.193
20.	Održavanje ostalih softvera	3.360	4.200	4.200	3.803
	Ukupno:	396.522	729.514	547.814	525.061

16. Usluga povezivanja na platformu *IGCC u Transnetu BW* nije ostvarena u 2021. godini jer je puna funkcionalnost sustava SCADA/EMS postignuta krajem godine pa će se potpuno povezivanje na mehanizam IGCC moći ostvariti tek u 2022. godini.

17. Usluge za informacijsku (cyber) sigurnost ostvarene su u iznosu od 44.285 KM i odnose se na uslugu analize stanja usklađenosti implementacije sigurnosne dokumentacije (34.290 KM) i uslugu procjene ranjivosti mreže, aplikacija, IP adresa (9.995 KM)

18. Za financiranje dražbene kuće SEE CAO sa sjedištem u Podgorici izdvojeno je 126.378 KM.

19. Prema financijskom planu koordinacijskog centra SCC za 2021. godinu, obveza NOSBiH-a, kao njegovog suosnivača, utvrđena je u iznosu od 293.375 KM (150.000 EURA) i u istom iznosu je i plaćena.

20. Troškovi *zakupa poslovnog prostora* (ugovori o zakupu duži od 1 godinu) se od 01.01.2019. godine prema MSFI 16 knjigovodstveno evidentiraju preko bilance stanja, a to podrazumijeva da je iznajmljena imovina uknjižena u bilanca stanja i amortizira se kao i sva ostala imovina. NOSBiH je angažirao konzultantsku kuću za obračun sadašnje vrijednosti imovine s pravom korištenja na dan 01.01.2019. godine. Prema istom standardu evidentirani su i kamatni troškovi, koji se definiraju kao kamatna stopa koju bi NOSBiH morao platiti ako bi sredstva neophodna za nabavu navedene imovine posudio od neke financijske institucije. Po ovoj je osnovi na amortizaciji do 31.08.2021. godine evidentiran iznos od 75.407 KM, a na kamati 1.028 KM, što znači da su ovi troškovi (amortizacija i kamata) uvećani u odnosu na rebalans (jer su se u rebalansu nalazili na poziciji *troškovi zakupnina*), a *trošak zakupnina* je umanjen za navedene iznose.

Zakupnina radnog prostora, s njegovim održavanjem i osiguranjem mjesečno iznosi 9.886 KM, što predstavlja cijenu 28 KM/m² te, za razdoblje rujana-prosinac 2021. godine, iznosi 39.545 KM. Ostali troškovi zakupnine (dvorana za veće sastanke) iznose 1.541 KM.

21. *Troškovi reprezentacije* (34.033 KM) ostvareni su u manjem iznosu, imajući u vidu rebalansom predviđeni iznos (40.000 KM), što je posljedica smanjenog broja poslovnih sastanaka zbog pandemije koronavirusa.
22. U sklopu troškova *reklame i propagande i web prezentacije* (518 KM) za korištenje certifikata SSL domen i održavanje domena *nosbih.ba* otpada 315 KM, te na ostale troškove 203 KM.
23. Na troškovnoj poziciji *platni promet i bankovne usluge* ostvareni su troškovi u vrijednosti od 82.201 KM. Ove troškove nije moguće decidno planirati, prije svega zbog fizičkog, ali i financijskog opsega prometa jer osnovicu za obračun provizije na platni promet predstavlja visina same fakture, zbog čega je potpuno nepredvidivo koliki će troškovi biti tijekom godine. Značajan iznos čine bankovni troškovi za usluge mehanizma ITC, zajedničkih dražbi SEE CAO te zajedničkih dražbi sa EMS-om. Iz tih su razloga ovi troškovi znatno povećani (37%) u odnosu na planirane, jer su se u drugoj polovici 2022. godine prvi put pojavile bankovne provizije po osnovi priljeva i odljeva za proces Fscar, a s obzirom da se radi o milijunskim iznosima očekivan je rast ovih troškova. Ovdje su iskazani i troškovi obrade kredita, provizije posredničkih banaka za inoplaćanja i drugi.
24. *Administrativni troškovi kredita EBRD-a* iznose 7.823 KM, i oni obuhvaćaju godišnju naknadu za obradu kredita te će biti prisutni sve dok traje realizacija kredita.
25. *Troškovi telekomunikacijskih usluga* su ostvareni s 90% u odnosu na planirane te iznose 42.015 KM.

Struktura ostvarenih telekomunikacijskih usluga :

	Ostvareno 2020.	Ostvareno 2021.
- fiksna telefonija	13.258	13.903
- mobilna telefonija	14.303	14.430
- poštanske usluge	3.980	4.386
- internet link	8.638	8.668
- usluge kabl. operat. i TK veze	444	628
UKUPNO	40.622	42.015

26. *Usluge revizije financijskih izvješća za 2020. godinu* plaćene su u ukupnom iznosu od 5.950 KM i terete troškove 2021. godine. Reviziju je izvršila revizorska kompanija Baker Tilly Re Opinion d.o.o.o iz Sarajeva koja ima licencu prihvatljivu za reviziju projekata koje financira Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD).
27. Na poziciji *stručno usavršavanje zaposlenika i konzalting* iskazano je 15.135 KM. Pored standardnih troškova, 2021. godinu su dodatno teretili i troškovi za konzultantske usluge za izradu Pravilnika o računovodstvenim politikama.
28. *Za usluge izrade studija* financijskim planom su bila predviđena sredstva u iznosu od 80.000 KM, dok su rebalansom planirana u iznosu od 60.000 KM. Ostvarenje iznosi 30.254 KM i obuhvaća troškove studije izrade plana odbrane EES-a od velikih poremećaja i studije izrade dinamičkih modela proizvodnih modula u EES-u BiH. Studije su urađene vlastitim resursima čime je postignuta maksimalna ušteda, s obzirom da je vrijednost ovih usluga u režiji vanjskih konzultanata na tržištu daleko veća.
29. *Za troškove regulatorne naknade* izdvojeno je 80.000 KM, što je u skladu s iznosom utvrđenim Odlukom o financiranju DERK-a za 2021. godinu.
30. *Za oglašavanje u javnim glasilima*, utrošeno je 4.548 KM, što je ispod planiranog godišnjeg iznosa (5.000 KM). Oglašavani su tenderi i ugovori o nabavama roba i usluga te natječaji, revizorsko izvješće i drugo.
31. *Ostale usluge*, u iznosu od 76.882 KM, podrazumijevaju: odvjetničke usluge (5.980 KM), usluge javnog bilježnika (1.481 KM), špeditorske usluge (1.490 KM), usluge fizičkog osiguranja poslovnih objekata (44.592 KM), usluge grupe SECI (16.299 KM), usluge odvoza otpada (3.760 KM), usluge tehničkog pregleda i registracije vozila (446 KM), usluge angažiranja zamjene tajnice (2.138 KM), usluge zaštite na radu (496 KM), te druge usluge (199 KM).

IV Bruto plaće i ostala primanja zaposlenika

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
32.	Bruto plaće i ostala primanja zaposlenika	3.582.679	4.100.000	3.600.000	3.598.637
	Ukupno bruto plaće i naknade zaposlenika	3.582.679	4.100.000	3.600.000	3.598.637

Na poziciji *bruto plaće i ostala primanja zaposlenika*, koji se financiraju iz tarife za rad iskazan je iznos od 3.598.637 KM. U bruto primanja su uključena sva neto primanja zaposlenika (plaće, topli obrok, gradski i međugradski prijevoz, regres, komisije i dr.) te porezi i doprinosi.

V Amortizacija

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
33.	Amortizacija	1.061.484	1.183.706	1.056.924	1.063.128
	Amortizacija ukupno	1.061.484	1.183.706	1.056.924	1.063.128

Amortizacija obračunata na ukupna stalna sredstva iznosi 1.063.128 KM. Na ovoj poziciji je prikazan i iznos 75.407 KM po osnovi zakupa poslovnog prostora, koji je u rebalansu bio planiran na poziciji „troškovi zakupnina“, pa je zato trošak zakupnina u ovom izvješću umanjen za isti iznos.

VI Financijsku troškovi

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
34.	Kamate i ostali financijski troškovi	69.696	99.983	110.000	56.100
35.	Kamate na kredit EBRD-a 47324	267.059	410.017	395.000	318.124
36.	Troškovi osiguranja	22.333	27.000	27.000	22.322
	UKUPNO	359.088	537.000	532.000	396.546

Kamate i premije osiguranja, u ukupnom iznosu od 396.546 KM, obuhvaćaju kamate na domaće kredite, kamate na nepovučena i povučena sredstva kredita EBRD-a te kamate po osnovi zakupa poslovnog prostora MSFI 16, u iznosu od 374.224 KM, kao i troškove osiguranja, u iznosu od 22.322 KM. Kamate su ostvarene ispod planiranih vrijednosti, a najveće uštede su ostvarene na pozicijama kamata za kredit EBRD-a (smanjenje kamatne stope za 1% kao posljedica poboljšanja operativnog „cash flow“) i kamata po osnovi korištenja overdraft kredita.

Struktura kamata za postojeće kredite:

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
1.	Kredit RF banke za opremu 2007, Ug.br.03841/15	1.107	-	-	-
2.	Kredit RF banke za rezervni centar, Ug. br.05053/17	57.253	49.803	49.803	49.803

Izvešće o finansijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

3.	Kredit RF banke za rutere, Ug. br.04625/21	-	-	10.000	4.271
4.	Kredit EBRD br. 47324	267.059	410.017	395.017	318.124
5.	Kamata za zakup poslovnog prostora	4.899	-	-	1.028
6.	Kamate na overdraft kredit i ostale zatezne kamate	6.437	50.180	50.180	998
	UKUPNO	336.755	510.000	505.000	374.224

I ovdje podsjećamo da su kamate uvećane za iznos od 1.028 KM, koji se, prema MSFI 16, odnosi na kamate po osnovi zakupa poslovnog prostora.

Troškovi *osiguranja* u iznosu od 22.322 KM odnose se na: osiguranje vozila (4.927 KM), stalnih sredstava (11.017 KM), te osiguranje zaposlenika od ozljeda na radu (6.378 KM).

VII Putni troškovi u zemlji i inozemstvu

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
37.	Dnevnice i putni troškovi u zemlji i inozemstvu	18.010	86.000	38.000	24.180
	Putni troškovi	18.010	86.000	38.000	24.180

Troškovi službenih putovanja iznose ukupno 24.180 KM, a njihovo umanjeno ostvarenje je posljedica smanjenog broja poslovnih sastanaka zbog pandemije koronavirusa.

VIII Ostali porezi i takse

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
38.	Ostali porezi, takse, naknade i druge dažbine	4.182	40.000	35.000	10.680
39.	Poseban porez za poticanje rehabilitacije invalida	2.850	8.000	5.000	2.961
40.	Poseban porez za zaštitu od elem. nepogoda i vod. naknade	13.690	20.000	15.000	13.720
	Ukupno ostali porezi i takse	20.722	68.000	55.000	27.361

Ostali porezi i takse te porezi koji ne ovise o rezultatima obuhvaćaju, prije svega, poseban porez za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća i opću vodoprivrednu naknadu, za koje se izdvaja po 0,5%, koliko se obračunava na neto primanja u FBiH, zatim porez po odbitku, godišnju komunalnu taksu, administrativne takse, takse za registraciju vozila, i druge takse radi ovjere i legalizacije određene dokumentacije. U ovoj grupi troškova evidentiran je i poseban doprinos za poticanje rehabilitacije i zapošljavanje osoba s invaliditetom - za zaposlenike čije prebivalište je u FBiH. Ukupan iznos obračunatih poreza i naknada po svim osnovama, zaključno s 31.12.2021. godine, je 27.361 KM, što je oko 50% od planiranog godišnjeg iznosa. Razlog znatno manje realizacije jest to što nije plaćena sudska taksa za pokrenuto izvršenje protiv Aluminija d.d. Mostar.

IX Ostali rashodi

<i>Red. br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostvareno 2020.</i>	<i>Plan 2021.</i>	<i>Rebalans 2021.</i>	<i>Ostvareno 2021.</i>
41.	Članarine udruženjima (ENTSO-E) i druge članarine	861.661	916.000	922.500	905.025
42.	Naknada za povremene i privremene poslove (ugovor o djelu)	12.747	19.800	15.000	10.852
43.	Naknade Upravnom odboru i Savjetodavnom vijeću	166.353	180.000	167.000	164.168
44.	Ostali rashodi	484.280	133.000	61.000	56.336
45.	Rashodi utvrđeni iz ranijih godina	95.285	5.000	5.000	25.111
	Ukupno ostali rashodi	1.620.325	1.253.800	1.170.500	1.161.491

Planirani godišnji iznos za skupinu troškova iskazanu kao *ostali rashodi* je bio 1.253.800 KM, odnosno, rebalansom predviđenih 1.170.500 KM. Ostvareni su u iznosu od 1.161.491 KM.

Prema kontnom planu u ovu skupinu ulaze: članarine (ENTSO-E, CIGRE i dr.), ugovori o djelu, naknade Upravnom odboru, ostali rashodi kao i rashodi iz prethodnih godina (izvanredni rashodi).

Najveći trošak u ovoj skupini odnosi se na članarinu ENTSO-E, koja iz godine u godinu raste, i u 2021. je dosegla iznos od 893.069 KM. Osim toga, za članarine u organizacijama BAKE, CIGRE i drugim izdvojeno je 11.956 KM.

Osim članarina, u strukturi ovih troškova čine i:

- *naknade po osnovi ugovora o djelu*, u iznosu od 10.852 KM (bruto obračunata naknada po ugovoru za čišćenje i održavanje glavnog centra)
- *naknade Upravnom odboru NOSBiH-a i Savjetodavnom vijeću* koje su obračunate u bruto iznosu od 164.168 KM
- *ostali rashodi*, u iznosu od 56.336 KM, obuhvaćaju ispravku potraživanja od kompanije LE Trading BH d.o.o. Banja Luka (7.709 KM); rashode koji se odnose na troškove podrške grupe RG CE za kontinentalnu Europu pri ENTSO-E, u iznosu 17.765 KM; (negativne) tečajne razlike (780 KM) nastale u razdoblju između knjiženja i plaćanja inofaktura, zbog promjene valutnog tečaja američkog dolara; otpisi po izvješću popisne komisije (29.520 KM) te ostale rashode, u iznosu od 562 KM
- *troškovi utvrđeni u ranijim godinama* iznose 25.111 KM, a odnose se na fakture koje su pristigle u 2021. za troškove nastale u 2020. godini, a to su:
 1. ENTSO-E (555 KM - usluge za proces FScar)
 2. ENTSO-E (24.381 KM - korištenje platforme OPC STA (ovaj trošak je bio planiran u okviru pozicije usluge održavanja softverske opreme- održavanje ENTSO-E platformi za kordinirano planiranje isključenja (OPC) i kratkoročnu provjeru adekvatnosti STA)
 3. Ribnjak Toplik (174 KM - reprezentacija).

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TOKOVIMA NA DAN 31.12.2021. GODINE

Redni broj	OPIS	Ozn. (+, -)	IZNOS	
			2021. godina	2020. godina
1	2	3	4	5
	A. NOVČANI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1.	Neto dobit (gubitak) za razdoblje		6.316.913	2.946.249
	<i>Usklađivanje za:</i>			
2.	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalne imovine	+	120.113	126.965
3.	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalne imovine	+ (-)		
4.	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalne imovine	+	1.002.404	954.315
5.	Gubici (dobici) od otuđenja materijalne imovine	+ (-)	326	1.558
6.	Usklađivanje iz osnova dugoročne financijske imovine	+ (-)		
7.	Neostvareni rashodi (prihodi) od tečajnih razlika	+ (-)		
8.	Ostala usklađivanja za nenovčane stavke i novčani tokovi koji se odnose na ulagačke i financijske aktivnosti		(44.050)	
9.	Ukupno (2 do 8)		1.078.793	1.082.838
10.	Smanjenje (povećanje) zaliha	+ (-)	28.492	5.459
11.	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+ (-)	(2.227.387)	7.798.887
12.	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+ (-)	(13.545)	65.788
13.	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	(12.156.764)	(19.082)
14.	Povećanje (smanjenje) obveza prema dobavljačima	+ (-)	5.791.605	58.362
15.	Povećanje (smanjenje) drugih obveza	+ (-)	595.365	210.968
16.	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+ (-)	14.525.768	-6.296.314
17.	Ukupno (10 do 16)		6.543.531	1.824.068
18.	Neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti (1±9±17)		13.939.237	5.853.155
	B. NOVČANI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
19.	I. Priljevi novca iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		44.050	
20.	Priljevi iz osnova kratkoročnih financijskih plasmana	+		
21.	Priljevi iz osnova prodaje dionica i udjela	+		
22.	Priljevi iz osnova prodaje osnovne imovine	+		
23.	Priljevi iz osnova kamata	+		
24.	Priljevi iz osnova dividendi i udjela u dobiti	+	44.050	
25.	Priljevi iz osnova ostalih dugoročnih financijskih plasmana	+		
26.	II. Odljevi novca iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		4.291.306	2.267.808
27.	Odljevi iz osnova kratkoročnih financijskih plasmana	-		
28.	Odljevi iz osnova kupovine dionica i udjela	-		
29.	Odljevi iz osnova kupovine osnovne imovine	-	4.291.306	2.267.808
30.	Odljevi iz osnova ostalih dugoročnih financijskih plasmana	-		
31.	Neto priljev novca iz ulagačkih aktivnosti (19-26)			
32.	Neto odljev novca iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		4.247.256	2.267.808

Izvešće o financijskom poslovanju NOSBiH-a za 2021. godinu

C. NOVČANI TOKOVI IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI				
33.	I. Priljevi novca iz financijskih aktivnosti (34 do 37)		395.000	9.370.128
34.	Priljev iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+		
35.	Priljev iz osnova dugoročnih kredita	+	395.000	2.933.745
36.	Priljev iz osnova kratkoročnih kredita	+		6.431.434
37.	Priljevi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	+		4.949
38.	II. Odljevi novca iz financijskih aktivnosti (39 do 44)		3.216.228	5.495.013
39.	Odljevi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-		
40.	Odljevi iz osnova dugoročnih kredita	-	1.125.329	956.604
41.	Odljevi iz osnova kratkoročnih kredita	-	2.009.746	4.421.688
42.	Odljevi iz osnova financijskog lizinga	-		
43.	Odljevi iz osnova isplaćenih dividendi	-		
44.	Odljevi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	81.153	116.721
45.	Neto priljev novca iz financijskih aktivnosti (33-38)			3.875.115
46.	Neto odljev novca iz financijskih aktivnosti (38-33)		2.821.228	
47.	D. UKUPNI PRILJEV NOVCA (18+31+45)		13.939.237	9.728.270
48.	E. UKUPNI ODLJEV NOVCA (18+32+46)		7.068.484	2.267.808
49.	F. NETO PRILJEV NOVCA (47-48)		6.870.753	7.460.462
50.	G. NETO ODLJEV NOVCA (48-47)			
51.	H. Novac na početku izvještajnog razdoblja		8.682.398	1.221.936
52.	I. Pozitivne tečajne razlike iz osnova preračuna novca	+		
53.	J. Negativne tečajne razlike iz osnova preračuna novca	-		
54.	K. Novac na kraju izvještajnog razdoblja (51+49-50+52-53)		15.553.151	8.682.398

U novčanom toku od poslovnih aktivnosti došlo je do povećanja sredstava, u ukupnom iznosu od 13.939.237 KM. To povećanje odnosi se na ostvareni višak prihoda nad rashodima (6.316.913 KM), amortizaciju materijalnih (1.002.404 KM) i nematerijalnih sredstava (120.113 KM), otpis stalne imovine (326 KM), usklađenja po osnovi gotovinskih tokova od ulagačkih aktivnosti (-44.050 KM), priljeva po osnovi smanjenja zaliha (28.492 KM), priljeva po osnovi povećanja obveza prema dobavljačima (5.791.602 KM), priljeva po osnovi povećanja drugih obveza (595.365 KM), priljeva po osnovi povećanja pasivnih vremenskih razgraničenja (14.525.768 KM), odljeva po osnovi povećanja potraživanja od prodaje (2.227.387 KM), odljeva po osnovi povećanja drugih potraživanja (13.545 KM), odljeva po osnovi povećanja aktivnih vremenskih razgraničenja (12.156.764 KM).

Novčani tok od ulagačkih aktivnosti bilježi neto odljev novca za nabavu stalnih sredstava, u iznosu od 4.291.306, i priljev po osnovi udjela u dobiti dražbene kuće SEE CAO, u iznosu od 44.050 KM.

U novčanom toku od financijskih aktivnosti (kredit i pozajmice) bilježi se neto odljev od 2.821.228 KM. Ovaj neto odljev proistekao je iz priljeva dugoročnog kredita (395.000 KM), odljeva po osnovi otplate dugoročnih kredita (1.125.329 KM), odljeva po osnovi otplate kratkoročnog kredita – prekoračenja na tekućem računu (2.009.746 KM) te odljeva po osnovi ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza (81.153 KM).

Ukupan novčani priljev (gotovina) iznosi 13.939.237 KM, a ukupan odljev 7.068.484 KM. Prema tome, u odnosu na 01.01.2021. godine, evidentirano je povećanje neto novčanih sredstava za iznos od 6.870.753. KM.